

## Artistic analysis of the creative style in the stories of Sobir Onar

**Berdiyeva Zulaykho Ochilovna**

Karshi State University

1st year doctoral student (PhD researcher)

Email: [zulaykhoberdiyeva79@gmail.com](mailto:zulaykhoberdiyeva79@gmail.com)

### Abstract

In our small study, which reflects our theoretical views, the issue of the creative style and the relationship between the era and the hero in the stories of the famous representative of 20th century literature, the talented writer and short story writer Sobir Onar was analyzed. For today's writers, the creative path of Sobir Onar serves as a guiding star. His stories are written mainly in a realistic style, and they mostly use the dialects of the Qoshrobat people of Samarkand. The creative style, the poet's personality, and the mind are clearly manifested in the stories. The relevance of the study is determined by the fact that our conclusions will not be useless in determining the development of Uzbek short story writing in the new era, in using the possibilities of the short story genre with a deep look.

**Keywords:** story, style, hero, image, creator, era.

### Annotatsiya

Ushbu nazariy qarashlarimiz aks etgan kichik tadqiqotimizda XX asr adabiyotining tanikli na'moyondasi, iste'dodli yozuvchi va hikoyanavist Sobir O'nar hikoyalaridagi ijodkor uslubi masalasi va davr va qahramon munosabatlari tahlil ostiga olingan. Bugungi kun yozuvchilari uchun Sobir O'narning ijod yo'li yo'lchi yulduz bo'lib xizmat qiladi. Uning hikoyalari asosan realistik uslubda yozilgan bo'lib, ularda ko'proq Samarqandning Qo'shroboot xalqi she'valaridan foydalanilgan. Hikoyalarda ijodkor uslubi, shoir shaxsiyati va meni yaqqol namoyon bo'ladi. Yangi davr o'zbek hikoyanavistligi rivojini belgilashda, teran nigoh bilan hikoya janri imkoniyatlaridan foydalanishda bizning xulosalarimiz ham foydadan holi bo'lmasligi tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi.

**Kalit so'zlar:** hikoya, uslub, qahramon, obraz, ijodkor, davr.

**Kirish.** Sobir O'nar — zamonaviy o'zbek hikoyachiligi taraqqiyotiga salmoqli hissa qo'shgan ijodkorlardan biridir. Uning hikoyalarida milliylik, hayotiylik va badiiy ifoda uslubi o'ziga xos poetik kuchga ega. Bu kichik tadqiqotda adibning hikoyalarida aks etgan uslubiy xususiyatlar, obrazlar tizimi va badiiy tasvir vositalari tahlil qilinadi. O'zbek adabiyotida inson ruhiyatini chuqur tahlil qilish, hayotiy haqiqatni san'at orqali ifodalashda Sobir O'nar o'ziga xos maktab yaratgan. Uning hikoyalari o'zbek hikoyachiligida realistik tasvir, ruhiy tahlil va badiiy ifoda uyg'unligi bilan ajralib turadi. Sobir O'nar o'z uslubi orqali o'quvchini o'yga toldiradi, jamiyatdagi ziddiyatlarni shaxsiy kechinmalar orqali ko'rsatadi.

**Asosiy qism.** Sobir O'nar uslubi hayotiy voqealarning chuqur psixologik tahliliga asoslangan. Hikoyalarda real voqelik tasviri bilan falsafiy mushohada uyg'unlashadi. Til soddaligi, ammo chuqur mazmunga ega jumlar uslubining asosiy belgisi hisoblanadi. Hikoyalarda badiiy tasvir vositalaridan samarali foydalanilgan. Dialoglar orqali xarakter ochilishi ko'zga tashlanadi va dialoglar tabiatga mos, hayotiy ohangda berilgan. Tasviriy vositalari jumladan metafora, epiteta, ironiyalardan samarali foydalanilgan. Ichki monolog va tafakkur oqimi orqali obrazlar ichki dunyosi chuqur yoritilgan. Ijodkorning obraz yaratish mahorati ham alohida e'tirofga molik. Yozuvchi hikoyalaridagi obrazlarda oddiy insonlar hayoti orqali umuminsoniy g'oyalar ilgari suriladi. Obrazlar hayotiy, ko'p hollarda ichki ziddiyatli qilib tasvirlanadi (masalan, halollik va ijtimoiy nohaqlik o'rtasidagi kurash) tarzida. Ayol obrazi, oila, mehr, fidoyilik kabi mavzular orqali insoniylik g'oyasi targ'ib qilinadi. Hikoyalarda milliy ruh va zamonaviy muammolar ham qalamga olingan. Milliy mentalitet, urf-odatlar, qadriyatlar hikoyalar zahirida aks etadi. Ijtimoiy adolatsizlik, odamlararo munosabatlar, ma'naviy inqiroz masalalari ko'tariladi. Sobir O'nar

hikoyalari hayotning o'zidan olingan voqealarga asoslanadi. U har bir obrazni shunchaki personaj emas, balki jamiyatda yashayotgan haqiqiy inson sifatida tasvirlaydi. Masalan: *"Yo'qotilgan yillar"* hikoyasida bosh qahramonning o'tmishdagi xatolari va ular sabab yo'qotgan orzulari tasviri orqali inson hayoti naqadar mo'rt ekani ko'rsatiladi. Bu hikoya orqali yozuvchi insoniy qadriyatlar – kechirim, sevgi, afsuslanish kabi tuyg'ularni badiiy tasvir orqali o'quvchiga yetkazadi. Yozuvchining asosiy uslublaridan biri – qahramon ichki kechinmalarini tasvirlash orqali hayotiy haqiqatni ochishdir. U qahramon qalbidagi ziddiyatlar, ikkilanmalar va iztiroblarni lirik ohangda beradi. *"Taqdir"* hikoyasida bosh qahramonning o'z hayot yo'lini tanlashdagi ikkilanishi, ichki iztiroblari va kechinmalari o'quvchini ruhiy jarayonlarga sho'ng'iradi. Bu uslub orqali yozuvchi o'quvchini o'zini qahramon o'rniga qo'yishga undaydi. Sobir O'nar tili oddiy, xalqona bo'lsa-da, juda obrazli. U har bir detalni aniqlik bilan tasvirlab, realistik manzara yaratadi. Tabiiy holatlar, oddiy suhbatlar orqali chuqur ma'no beradi. *"Dard"* hikoyasida ona va farzand o'rtasidagi suhbatlar oddiy so'zlar bilan yozilgan bo'lsa-da, ularning har bir jumlasini yuraklarga ta'sir qiladi. Ona timsoli orqali abadiy sabr, mehr va sadoqat timsoli beriladi. Yozuvchi bevosita baho bermaydi. U voqealarni, insonlarni ko'rsatadi – xulosa chiqarishni esa o'quvchining o'ziga qoldiradi. Bu uslub orqali o'quvchi voqealarga befarq bo'la olmaydi. *"Qaytish"* hikoyasida xorijdan qaytgan yigit va ota-onasi o'rtasidagi o'zaro tushunmovchiliklar, mentalitet farqlari orqali yozuvchi jamiyatdagi muhim muammolardan biriga e'tibor qaratadi – ya'ni an'anaviy qadriyatlar va yangilanish o'rtasidagi ziddiyat. Sobir O'nar hikoyalarida o'zbek xalqining urf-odatlarini, qadriyatlarini, mentalitetini yaqqol aks etadi. Biroq bu an'analar zamonaviy hayot muammolari bilan uzviy bog'langan. *"Ona duosi"* hikoyasida milliylik – ona duosining qudrati orqali ifodalanadi. Hikoya davomida muallif jamiyatdagi ma'naviy tanazzul, farzandlar va ota-onalar o'rtasidagi rishtalarning uzilishi kabi muammolarga nazar soladi.

**Xulosa.** Sobir O'nar hikoyachiligi o'zbek adabiyotida o'ziga xos maktabga ega. Uning badiiy uslubi – real hayot va ruhiy tafakkurning uyg'un ifodasi bo'lib, o'quvchini nafaqat voqeaga, balki obrazlar ichki dunyosiga chuqur singdiradi. Uning asarlari zamonaviy o'zbek hikoyachiligining badiiy salohiyatini namoyon etadi. Sobir O'nar o'z hikoyalarida hayotiy voqealarni chuqur psixologik tahlil bilan uyg'unlashtiradi. U qahramonlarining ichki dunyosini yorqin ifoda etish orqali o'quvchini o'z holatiga qayta nazar tashlashga undaydi. Yozuvchining badiiy uslubi – soddalikda chuqurlik, ifodada samimiyat va obrazlilik bilan ajralib turadi. Uning hikoyalari zamonaviy o'zbek adabiyotida inson ruhiy olami, axloqiy-axboriy inqiroz va milliy qadriyatlar singari dolzarb mavzularni yoritishda muhim o'rin egallaydi.

### Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

Солижонов Й. Нутқ ва услуб. –Тошкент: Чўлпон нашриёти, 2002.

Йўлдошев Б. Ўзбек адабиётшунослиги ва адабий танқидчилигида услуб ва маҳорат муаммолари: Филол. фанлари д-ри ... дисс. – Тошкент, 2000. 340 б.

„Sobir O'nar (1964)“. <https://baxtiyor.uz/sobir-o'nar-haqida-ma-lumot/>. 2020-yil 25-iyunda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 19-dekabr 2022-yil.

„Sobir O'nar haqida batafsil ma'lumotlar, Tarjimayi hol“ (o'zbekcha). [sirlar.uz](http://sirlar.uz). Qaraldi: 19-dekabr 2022-yil.

„Sobir O'nar tarjimayi holi, Asarlari“ (o'zbekcha). [ilmlar.uz](http://ilmlar.uz). Qaraldi: 19-dekabr 2022-yil.